

De Koerier

van

[2014] nr. 61

Brabants Heem

Patrick Timmermans, de directeur van Erfgoed Brabant, spreekt de Raad van Aangeslotenen toe

Brabants Heem van vrijwilligers, voor vrijwilligers

Beste lezer,

We naderen weer de vakantieperiode. Een tijd waarin ook veel heemkundekringen hun activiteiten op een wat lager pitje zetten. Leden en bestuursleden zijn met vakantie en vrijwilligers zijn even niet beschikbaar.

Toch is het ook de tijd waarin heemkundigen er op uit trekken om een stukje van hun provincie te verkennen. Dat gebeurt vooral tijdens de Brabants Heemdagen die dit jaar in Roosendaal en Essen plaatsvinden. De inschrijving ging dit jaar ongelooflijk snel, want in korte tijd was het aantal van honderd deelnemers bereikt en dat betekende meteen een deelnamestop. Op donderdag 7 en vrijdag 8 augustus zijn de deelnemers te gast in West-Brabant.

In de volgende *Koerier van Brabants Heem* kunt u een verslag van de activiteiten in Roosendaal en Essen vinden. In dit nummer vindt u informatie over de Knippenbergprijs die in het najaar wordt uitgereikt en de manier waarop u een voordracht kunt doen. Het thema is – hoe kan het ook anders – de Eerste en de Tweede Wereldoorlog. De Eerste Wereldoorlog begon 100 jaar geleden en de Tweede Wereldoorlog eindigde voor grote delen van Noord-Brabant 70 jaar geleden.

Op ons vorige nummer, helemaal in kleur uitgevoerd, kregen we verschillende leuke reacties. Jammer genoeg reageerde niemand op de oproep om knipsels in te sturen uit bladen die verschijnen in de regio's Den Bosch, Breda, Bergen op Zoom en de Noordwesthoek van Brabant. We zullen het dus moeten doen met de knipsels en informatie die we uit de andere regio's en via de heemkundekringen binnen krijgen.

Tenslotte willen wij de kringen vragen om dit nummer, dat ook digitaal naar het secretariaat wordt gestuurd, te verspreiden onder de leden. Op die manier hopen we een breed publiek te bereiken. Wij willen u hartelijk danken voor die service.

LINTJESREGEN OOK IN HEEMKUNDELAND

In onze vorige Koerier vroegen wij om melding te maken van het feit dat actieve leden van heemkundekringen een Koninklijke Onderscheiding kregen. Verschillende kringen stuurden teksten en foto's toe. In dit artikel een overzicht van mensen die een 'lintje' ontvingen. Mocht ook in uw kring iemand een onderscheiding hebben ontvangen, dan kunnen we daar natuurlijk in een volgende uitgaven nog op terugkomen.

Brabants Heem

We beginnen onze serie met onze eigen bestuursvoorzitter Henk Hellegers. Hij kreeg uit handen van Commissaris van de Koning Wim van der Donk de versierselen uitgereikt. Henk werd benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau. In zijn toespraak memoreerde Van der Donk de vele verdiensten die Henk had op het gebied van heemkundige artikelen en boeken. Dat begon al in zijn geboorteplaats Wouw waar hij eerst voor een regionaal dagblad schreef en zich later actief inzette voor de heemkundekring. Jarenlang was hij lid van de redactie, schreef artikelen en complete boekjes.

In de gemeente was hij ook actief voor de stichting 'Wouw voor de Derde

Wereld' en al snel werd hij in de gemeenteraad gekozen en later gekozen tot PvdA-wethouder. Na zijn benoeming tot burgemeester van Dussen, bleef hij de Wouwse kring trouw, maar ook in zijn nieuwe gemeente deed hij historisch onderzoek en schreef artikelen en publicaties.

Hetzelfde deed hij in zijn huidige gemeente Uden. In die periode werd hij ook gevraagd om voorzitter te worden van Brabants Heem en van daaruit vervulde hij verschillende andere functies. Tenslotte memoreerde de Commissaris van de Koningin dat Henk Hellegers inmiddels 25 jaar burgemeester is.

Bestuurslid Otte Strouken-Busink werd eveneens benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau. Burgemeester Gert de Kok somde een lange lijst van vrijwilligerswerk

Henk Hellegers, de voorzitter van Brabants Heem

op. De functies van Otte Strouken variëren van voorzitter van heemkundekring Willem Snickerieme tot bestuurslid van Brabants Heem en van oprichter en adviseur van Jura, een instantie voor gratis rechtshulp, tot vrijwilliger bij de het Nederlands Centrum voor Volkscultuur en Immaterieel erfgoed.

De burgemeester vond dat Otte Strouken eigenlijk te veel verdiensten had om ze allemaal op te kunnen noemen. „U bent een man die graag dingen met anderen deelt”, besloot de burgemeester.

Ook in veel kringen viel er van alles te vieren. Hier een bloemlezing uit de bijdragen die we van secretarissen, bestuursleden en leden van kringen, verenigingen en instanties kregen. Het gaat uiteraard om mensen die hun sporen verdiend hebben binnen een geschiedkundige of heemkundige vereniging.

Otte Strouken-Bussing, bestuurslid van Brabants Heem

Frans van Genuchten

In Ulvenhout was het Frans van Genuchten die benoemd werd tot lid in de orde van Oranje Nassau. Hij is in de jaren tachtig van de vorige eeuw als oud-biologieleerling, samen met enkele leden van de vogelwerkgroep West-Brabant, begonnen om de eeuwenoude Eendenkooi in de Binnenpolder van Terheijden te restaureren. Deze kooi was geheel verwilderd en niet meer onderhouden.

Om continuïteit in het werk te garanderen, is in 1990 een werkgroep vanuit de heemkundekring van Terheijden in het leven geroepen. Frans nam de leiding van deze groep op zich. De eendenkooi is eigendom van Staatsbosbeheer en Frans onderhield de contacten met deze organisatie. Onder zijn leiding is de eendenkooi geheel opgeknapt, zodat het publiek kennis kan nemen hoe vroeger het beroep van kooiker werd uitgeoefend.

Frans van Genuchten in de bloemetjes

Frans zette zich ook in voor de Stichting Restauratie Kerkgebouwen, die de kerken in Ulvenhout, Galder en Srijbeek in stand wil houden. In de kerk van Ulvenhout zijn door zijn inspanning een drietal waardevolle ramen van de school Nicolas geplaatst.

De decorandus is verder actief in de Milieuwerkgroep NieuwGinneken, hij werkte aan een project voor de opvang van kinderen in Brazilië, hij was planter van paddenschermen en vrijwilliger in de kruidentuin van de Pekhoeve in Ulvenhout

Cees Kamp

Cees Kamp is lid van heemkundekring 'Op 't Goede Spoor' in Waspik sinds de oprichting in november 1986. Vanaf toen gaf hij blijk van grote betrokkenheid bij die vereniging. Voor al zijn verdiensten ontving ook hij een koninklijke onderscheiding.

Vanaf het jaar 2001 verrichtte hij vele malen hand- en spandiensten bij speciale activiteiten die door de vereniging werden georganiseerd. Op de eerste plaats bij de tentoonstellingen die 'Op 't Goede Spoor' op touw zette. Cees leverde een grote bijdrage in de voorbereidingen door het maken van onderdelen en hulpstukken met het inrichten van de exposities.

Zo was hij werkzaam aan de tentoonstelling bij het 750-jarig bestaan van Waspik. En in 2010 bij de opzet en inrichting van de tentoonstelling 'Waspik in de Tweede Wereldoorlog'.

Vanwege zijn enthousiasme werd Cees door de vereniging gevraagd om ook andere projecten aan te pakken. Allereerst het opknappen van de brugleuningen van de brug over het Zuiderafwateringskanaal. Met de vooruitzichten dat de brug de naam van de belangrijkste Waspikse verzetsstrijder zou krijgen, ging hij aan de slag.

In het voorjaar van 2012 werkte hij aan het opknappen van een gedeelte van het oude spoorhek in de Spoorlaan en binnen enkele maanden was er een historisch erfgoed uit Waspik in ere hersteld. Dat het hem niet aan creativiteit ontbreekt, bewees hij door bij het spoorhek een heus kunstwerk op te richten met overgebleven oude materialen.

Diny Kamp-Savelkoul

Diny Kamp is vanaf 1989 lid van heemkundekring 'Op 't Goede

Het echtpaar Diny en Cees Kamp van heemkundekring Op 't Goede Spoor uit Waspik

Spoor' in Waspik. Vanaf de oprichting gaf zij blijk van haar grote interesse in de geschiedenis van Waspik. Al bij de eerste tentoonstelling, die de vereniging in 1987 organiseerde, was Diny actief betrokken.

Haar betrokkenheid werd groter toen ze lid werd van de werkgroep 'Archivering'. Een van de voornaamste werkzaamheden van deze groep bestaat uit het beschrijven en rubriceren van de uitgebreide fotocollectie die de vereniging bezit. Maar de werkgroep is inmiddels ook een vraagbaak geworden voor veel Waspikkers en oud-Waspikkers die iets uit het verleden van het dorp of hun familiegeschiedenis willen weten.

Door haar grote kennis van en interesse in het verleden van Waspik speelde Diny een steeds belangrijker rol bij het inrichten van exposities. '75 Jaar Theresiakerk', 'Waspikse winkeltjes' en 'Zonder verleden geen heden' zijn enkele voorbeelden. Deze laatste was een fototentoonstelling over gouden bruiloften, met mooi aangeklede poppen en een prachtige gedekte bruiloftstafel.

Later volgden nog de tentoonstellingen 'Oog in oog met 750 jaar Waspik' en 'Waspikse gezichten tijdens de Tweede Wereldoorlog'. Een fototentoonstelling met 4.305 pasfoto's, gemaakt voor de persoonsbewijzen van bijna allemaal Waspikkers ten tijde van de Tweede Wereldoorlog. Tenslotte was ze betrokken bij het boek 'Thuis in Waspik' met de beschrijving van de geschiedenis van de huizen in het dorp.

Frans Abrahams

Voorzitter Frans Abrahams van heemkundekring Schijndel kreeg van burgemeester Jetty Eugster een koninklijke onderscheiding opgespeld. De burgemeester maakte duidelijk waarom Frans in aanmerking kwam voor deze onderscheiding.

Frans is inmiddels dertien voorzitter van Heemkundekring Schijndel en heeft in belangrijke mate bijgedragen aan de opleving van de heemkundekring tot wat hij nu is.

Daarnaast was hij achttien jaar voorzitter van de CDA afdeling Schijndel en vanaf 2010 voorzitter van Stichting HOP-EST Schijndel. De Stichting die op de locatie van de Schaapskooi voor Schijndel en Nederland een unieke hopest heeft gebouwd.

Vanaf 2004 tot 2010 was hij voorzitter van de Themagroep Wonen van Stichting Vernieuwend Ouderenbeleid Schijndel (VOS) en nu is hij lid van de themagroep Wonen en Veiligheid van de Seniorenraad Schijn-

Frans Abrahams krijgt de onderscheiding van burgemeester Jetty Eugster (foto Jan van Alphen)

del. Wie Frans kent, weet dat je altijd een beroep op hem kunt doen en hij er dan ook helemaal voor gaat.

Dick van Hattum neemt de gelukwensen in ontvangst van voorzitter Sjeff den Uijl van heemkundekring Son en Breugel. In het midden de vrouw van Dick: Hiltje van Hattum

geving en drukklaar maken van het parochieblad 'Woord en Daad' dat tot voor kort verscheen in Son en Breugel.

Frans Teunis

Burgemeester Anja Thijs-Rademakers heeft tijdens de lintjesregen op vrijdag 25 april 2014 onder meer aan Frans Teunis, voorzitter van heemkundekring De Acht Zaligheden, uitgereikt.

Frans Teunis is niet alleen voorzitter van het bestuur van de heemkundekring De Acht Zaligheden, maar hij leidt en organiseert lezingen en excursies en bezoekt de bijeenkomst van de Raad van Aangeslotenen bij Brabants Heem. Ook onderhoudt hij nauw contact met de stichting Brabants Heem en Erfgoed Brabant. De heer Teunis is leider van het werkkamp van Brabants Heem. Hij zet zich al geruime tijd in als vrijwilliger, met name op het gebied van cultuur. Zo is hij penningmeester van de stichting Mariakapel, lid van de monumentencommissie van de gemeente Eersel en in het verleden was hij vrijwilliger bij de lokale kerststal en medeoprichter en bestuurslid van de VVV Eersel.

Dirk van Hattum

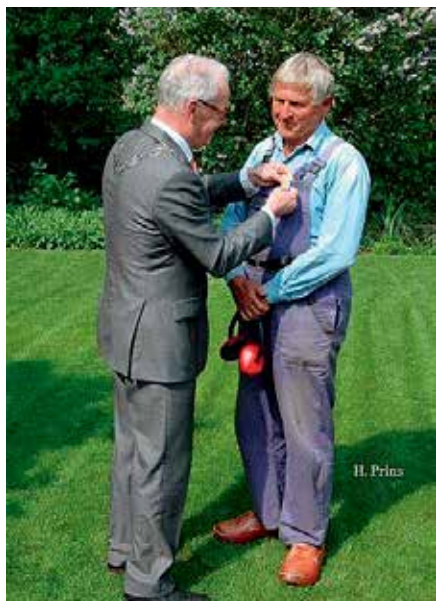
Als bestuurslid van heemkundekring Son en Breugel kreeg Dick van Hattum een koninklijke onderscheiding. Sinds 1995 is hij bestuurslid en onder meer secretaris van de kring Son en Breugel. Daarnaast is hij verantwoordelijk voor de vormgeving en het drukklaar maken van het tijdschrift Heem Son en Breugel, dat vier keer per jaar verschijnt, en van de speciale uitgaven zoals het boekje over de monumentenwandeling.

Ook beheert hij de computers en de website van de organisatie. Bovendien zorgde Van Hattum voor vorm-

Frans Teunis is binnen Brabants Heem beslist geen onbekende

Naast zijn activiteiten op het gebied van cultuur is de heer Teunis ook op muzikaal gebied actief. Zo is hij repetitor bij zangvereniging 'Con Amore et Anima' en tweede organist bij herenchoor 'Gaudeamus'.

Henk Prins ontvangt zijn onderscheiding van de burgemeester

Henk Prins

Henk Prins van heemkundekring 'De Oude Vrijheid' in Sint Oedenrode werd op 69-jarige leeftijd verrast met een koninklijke onderscheiding. Hij werd benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau.

Henk Prins was in de periode van 1998 tot 2008 medeoprichter en voorzitter van de Stichting Het Roois Landschap. Tussen 1999 en 2001 lid van de Stuurgroep Entente Florale Sint-Oedenrode en na die periode lid van het Innovatieplatform Duurzame Meierij (IDM). Daar was hij tot 2003 actief.

In 2003 stond hij aan de wieg van de Stichting Roois Cultureel Erfgoed en nu is hij daar voorzitter van. Hij was medeoprichter van de Stichting De Boelaars-Hoeve en sinds 2009 lid van de Projectenadviescommissie van de

Streekraad Het Groene Woud. Tenslotte werd tijdens de uitreiking van de onderscheiding gememoreerd dat hij sinds 2010 bestuurslid is van de Stichting Karthuizerklooster Sinte Sophia van Constantinopel.'

Henk van Gestel en Rien Meulenbroek

Op vrijdag 25 april kregen twee vrijwilligers van heemkundevereniging 'Op die Dungen' een koninklijke onderscheiding. Henk van Gestel (op de foto rechts) kreeg zijn onderscheiding vanwege zijn jarenlange inzet voor de cultuurhistorie van Den Dungen. Hij was vooral actief

Rien Meulenbroek en Henk van Gestel met hun onderscheiding

bij de heemkundevereniging en voor zijn inzet voor de lokale politiek. Rien Meulenbroek (op de foto links) kreeg zijn onderscheiding vanwege zijn inzet in zowat elke sportvereniging van Den Dungen en zijn vrijwilligerswerk voor heemkundevereniging 'Op die Dunghen'. Verder kregen nog twee van onze leden van de vereniging een onderscheiding te weten: Annie Maas en Thea van Rosmalen.

Kees Hellemons

Op 25 april ontving ook Kees Hellemons uit de Akkerstraat in Wouw een koninklijke onderscheiding. Hij was acht jaar lid van de redactie van heemkundekring 'De Vierschaer' en in die periode interviewde hij verschillende mensen uit de vroegere gemeente Wouw. „U hebt hiermee een belangrijke bijdrage geleverd aan het behoud van het cultuurhistorisch erfgoed van Wouw en omstreken”, verwoordde burgemeester Niederer van de gemeente Roosendaal tijdens het uitreiken van de versierselen en de oorkonde. Kees was in het dorp vooral actief binnen de parochie, maar daarnaast stak hij veel tijd in Scouting Wouw waar hij allerlei functies vervulde.

*Kees Hellemons van heemkunde-
kring De Vierschaer uit Wouw*

BELANGRIJKE DATA IN 2014

Vergaderschema Brabants Heem 2014

Zaterdag 19 juli: Uitdag

Donderdag 18 september: Bestuursvergadering

Donderdag 20 november: Bestuursvergadering

Donderdag 20 november: Raad van Aangeslotenen

Brabants Heemdagen:

Donderdag 7 en vrijdag 8 augustus in Roosendaal en Essen (B)

Regiovergaderingen:

Regio 1: woensdag 15 oktober in Schijf

Regio 2/3: donderdag 9 oktober in Chaam

Regio 4: maandag 13 oktober in Nieuwkuijk

Regio 5: dinsdag 14 oktober in Esbeek

Regio 7: dinsdag 14 oktober in Schijndel
Regio 9: woensdag 29 oktober in Zeeland
Regio 10: woensdag 15 oktober in Nuenen

Ander belangrijke activiteiten:

Zondag 26 oktober: Studiedag Eerste Wereldoorlog
Zaterdag 1 november: Dag van de Brabantse Volkscultuur in Roosendaal
Zaterdag 15 november: Uitreiking Knippenbergprijs in Asten

STUDIEDAG EERSTE WERELDOORLOG OP 26 OKTOBER

Door de Werkgroep Hertogdom Brabant, een samenwerkingsverband van de heemkundekoepels van Vlaams-Brabant, Antwerpen en Noord-Brabant, is het initiatief genomen om in aansluiting op het boek 'Met ons gaat alles goed, De Groote Oorlog in het klein' drie studiedagen te organiseren over de Eerste Wereldoorlog in de eigen omgeving in elk van de drie provincies.

Vlaams-Brabant bijt het spits af. Heemkunde Vlaams-Brabant en de Haachtse Geschied- en Oudheidkundige Kring (Hagok) met medewerking van de gemeente Haacht organiseren een studiedag op zondag **26 oktober 2014** waarop heemkundigen en andere belangstellenden uit de drie provincies van harte zijn uitgenodigd. Vanwege de afstand naar deze locatie kunt u gebruik maken van de mogelijkheid om met de bus naar Haacht te gaan. Deze bus wordt ook gebruikt voor de bezoeken aan Tildonk en Brussel.

Programma:

8.00 uur: Vertrek van de bus vanaf het Station Tilburg Universiteit (voldoende gratis parkeerterrein)

8.20 uur: Bus is in Baarle-Nassau/Hertog

8.45 uur: Bus arriveert in Turnhout of Mol (afhankelijk van vraag)

9.30 uur: koffie in Den Breughel (gemeentehuis Haacht) aan de Wespelaarsesteenweg in Haacht

10.00 uur: Welkomstwoord door Dr. Bart Minnen, voorzitter van de gastkring Hagok. Aansluitend een woordje van burgemeester Edmond Fillet en uitleg over het dagprogramma door Ir. Rudy Janssens, voorzitter van Heemkunde Vlaams-Brabant.

Het gemeentehuis van Haacht

Voordrachten:

10.20 uur: Dr. Luc Vandeweyer spreekt over 'Het leven in W.O.I in de stad'.
10.50 uur: Dr. Henri Vannoppen vertelt over 'Het leven in W.O.I op het platteland'

11.20 uur: Uitreiking van De Prijs voor Heemkunde 2014 aan de Koninklijke Heemkundige Kring De Botermolen van Keerbergen. Laudatio door Dr. Henri Vannoppen.

11.30 uur: Een receptie aangeboden door de gemeente Haacht.

12.00 tot 14.00 uur: Een diner in de Zaal Familia te Tildonk. Het diner omvat vidé, varkensgebraad met vleesjus, erwten en wortelen, kroketjes en gebak en koffie.

Middagprogramma:

14.30 tot 16.30 uur: Een bezoek aan de prestigieuze expo: '14-18, dit is onze geschiedenis' in het Legermuseum te Brussel

16.45 uur: Een bezoek aan het Belevingscentrum van W.O.I in het Ursulinenklooster van Tildonk en afsluiting met een korte receptie ter plaatse. Voor de busreizigers zijn er broodjes.

Terugreis per bus:

18.00 uur: De bus vertrekt in Tildonk.

18.45 uur: De bus arriveert in Turnhout of Mol (afhankelijk van vraag).

19.00 uur: De bus komt aan in Baarle Nassau/Hertog.

19.30 uur: De bus arriveert op de eindbestemming station Tilburg Universiteit.

De verschillende mogelijkheden:

In de prijs zijn niet inbegrepen de drankjes in de namiddag.

€ 44 voor diner, bezoeken en eindreceptie zonder busvervoer. U dient ook zelf te zorgen voor vervoer naar Brussel en Tildonk.

€ 60 voor diner, bezoeken en eindreceptie met busvervoer vanaf Tilburg, Baarle of Turnhout.

Voor vragen kunt u contact opnemen met theocuijpers@brabantsheem.nl. U kunt deelnemen door het overmaken van € 44 of € 60 per persoon op rekeningnummer NL69 INGB 0001 0666 51 van Brabants Heem onder vermelding van Werkgroep Hertogdom Brabant en uw naam en adres.

Inschrijving moet geschieden voor 1 oktober 2014. U ontvangt een bevestiging.

BEDSTEE IN DE AANBIEDING

Heemkundige Kring Fijnaart en Heiningen maakt geen gebruik meer van een authentieke bedstee die de vereniging in haar bezit heeft. Voorzitter Jan Dierks vraagt of er mogelijk een andere heemkundekring binnen Brabants Heem is die de bedstee kan gebruiken in haar heemhuis, expositieruimte of op een andere manier. Op de foto is te zien hoe de bedstee er uit ziet. Op dit moment ligt deze bedstee opgeslagen, maar het 'bouw pakket' is zodanig genummerd dat het met weinig moeite weer in elkaar gezet kan worden. Wie iets wil weten of interesse heeft, mag contact opnemen met voorzitter Jan Dierks van de heemkundige kring van Fijnaart en Heiningen via e-mailadres dierksjan@gmail.com.

De Bestee van Heemkundige Kring Fijnaart en Heiningen in de aanbieding

100 JAAR ELEKTRICITEIT GEMEENTE GEERTRUIDENBERG

Dit is de titel van de tentoonstelling die de Oudheidkundige Kring Geertruydenberghe deze zomermaanden heeft opgesteld.

De tentoonstelling is veelomvattend en geeft een toelichting op het ontstaan, de productie en de distributie van elektriciteit. Maar ook de geschiedenis

De Dongecentrale vormt zeker onderdeel van de expositie

van de centrales in de gemeente Geertruidenberg wordt in beeld gebracht. De expositie neemt de bezoeker met zo'n 150 historische fotovergrotingen en veel historische objecten mee in de wereld van de elektriciteit. Daarnaast wordt een blik geboden op de ontwikkeling naar nieuwe energie-opwekkers, zoals wind en zon.

De tentoonstelling is in de periode van 29 juni tot en met 14 september a.s. dagelijks te bezichtigen van 13.30 tot 17.00 uur. Op zondag 6 juli, 13 augustus en 7 september is de expositie gesloten.

De tentoonstelling is te zien in de Geertruidskerk aan de Markt in Geertruidenberg. Voor iedereen ook een mooie gelegenheid om het fraaie interieur van de kerk te bewonderen en uiteraard de gezelligheid van het unieke marktplein te proeven. De toegang tot de tentoonstelling is gratis.

PROCEDURE GEMEENTELIJKE MONUMENTENLIJST

Een tijdje terug kregen we de vraag hoe je een pand op de gemeentelijke monumentenlijst kunt krijgen. Via ons bestuurslid Michiel Govers kregen we de informatie die u verder in dit artikel vindt.

Wat betreft de procedure voor de aanwijzing van objecten tot gemeentelijk monument zijn de volgende stappen te zetten.

- Vaststelling beoordelingscriteria voor het maken van een redengevende monumentbeschrijving door het college van B & W.
- De eigenaren en zakelijk gerechtigden van de potentiële gemeentelijke monumenten worden schriftelijk geïnformeerd over het project en de wijze van uitvoering.
- Informatie over het project in het gemeentelijk nieuwsblad.
- Openbare avond voor eigenaren/bewoners van potentiële gemeentelijke monumenten, zakelijk gerechtigden en andere betrokkenen; hier wordt informatie gegeven over de procedure, de voor- en nadelen van plaatsing op de gemeentelijke monumentenlijst, de gemeentelijke subsidieregeling e.d.
- Vervaardigen monumentbeschrijvingen.
- De eigenaren van de potentiële gemeentelijke monumenten ontvangen de gemaakte monumentbeschrijving met het verzoek om eventuele onvolkomenheden daarin door te geven aan de gemeente.
- De redengevende monumentbeschrijvingen worden ter advisering voorgelegd aan de gemeentelijke monumentencommissie; opmerkingen van de monumentencommissie worden verwerkt in de monumentbeschrijvingen.

- De monumentencommissie brengt advies uit aan het college van B & W.
- Het college van B & W stelt de 'Ontwerplijst gemeentelijke monumenten' vast.
- De eigenaren en zakelijk gerechtigden worden geïnformeerd over het voorgenomen besluit.
- In het blad waarin de gemeentelijke berichten worden opgenomen, wordt de 'Ontwerplijst gemeentelijke monumenten' gepubliceerd.
- Eigenaren, zakelijk gerechtigden en belanghebbenden (bijv. heemkundevereniging) worden in de gelegenheid gesteld te worden 'gehoord'. Tijdens deze hoorzitting kunnen zij hun mening geven over de voorgenomen plaatsing op de gemeentelijke monumentenlijst.
- Van deze hoorzitting ontvangt de eigenaar een beknopt verslag. Dit verslag maakt onderdeel uit van de informatie die aan het college van B & W zal worden verstrekt ten behoeve de besluitvorming.
- Afweging van de zienswijzen door het college van B & W.
- Besluitvorming over de aanwijzing van een object als gemeentelijk monument door het college van B & W.
- Het college van B & W doet de eigenaren en alle zakelijk gerechtigden bericht van zijn besluit.
- In het blad waarin de gemeentelijke berichten worden opgenomen, wordt het aanwijzingsbesluit gepubliceerd met daarbij aangegeven de mogelijkheid om een bezwaarschrift in te dienen.
- Pas nadat de bovenstaande stappen zijn doorlopen kan er op grond van de Algemene Wet Bestuursrecht officieel bezwaar worden aangetekend bij het college van B & W.
- Op grond van artikel 8 : 81 van de Algemene Wet Bestuursrecht kan een voorlopige voorziening worden gevraagd.
- Wie meer informatie wil, kan altijd contact opnemen met Michiel Govers via onze website: www.brabantsheem.nl.

BIJZONDERE TENTOONSTELLING OVER GIJZELAARS IN HAAREN EN SINT-MICHIELSGESTEL

Met 'Gijzelaars in Haaren en Sint-Michielsgestel' wil de 'Stichting Vriendenkring Haaren 1940-1945' de lotgevallen belichten van de Indische en preventieve gijzelaars belichten in de gebouwen van Haarendael aan de Raamse Akkers 15 in Haaren.

Indische gijzelaars waren personen die door de bezetter werden opgepakt als represaille, omdat in Nederlands-Indië direct na de bezetting van Nederland in mei 1940 alle Rijksduitsers werden geïnterneerd. Na ruim een jaar geïnterneerd te zijn geweest in het kamp Buchenwald in Duitsland werden

ze overgebracht naar Haaren. Een half jaar later op 11 mei 1943 werden ze overgeplaatst naar Beekvliet en weer een half jaar daarna naar de kostschool de Ruwenberg, eveneens in Sint-Michielsgestel. In september 1944 toen de bevrijding van het zuiden van Nederland naderde, werden de meeste vrijgelaten.

Preventieve gijzelaars waren personen die door de bezetter werden opgepakt om met hun leven borg te staan voor gewelddadige acties van de Nederlandse bevolking en verzetsgroepen tegen de bezetter en zijn belangen. Op 4 mei 1942 werden er enkele honderden mannen opgepakt. Ze werden ondergebracht in het klein seminarie Beekvliet in Sint-Michielsgestel. Een tweede actie vond plaats op 13 juli 1942. Toen werden er weer honderden gijzelaars aangehouden. Zij werden ondergebracht in het groot seminarie in Haaren. In de loop van 1942 en 1943 werden er ook gijzelaars vrijgelaten. Op 11 januari 1943 werden alle Haarense gijzelaars overgeplaatst naar Beekvliet. Het groot seminarie bleef echter wel politiegevangenis. Op 5 september 1944 (dolle dinsdag) werd het gijzelaarskamp Beekvliet opgeheven en werden de gijzelaars overgebracht naar kamp Vught. Ze kwamen praktisch allemaal vrij toen het zuiden van het land bevrijd werd.

Met behulp van voorwerpen, tekeningen en informatiemateriaal wordt geprobeerd een inzicht te geven in het dagelijks leven van de gijzelaars en hun vele activiteiten, zoals de kampkrant 'Adam in ballingschap'. Met de expositie hoopt de stichting iets van de sfeer weer te geven waarin de gijzelaars leefden, hun onzekerheden en angsten. De wetenschap dat men op iedere dag van zijn verblijf in een gijzelaarskamp gedood kon worden, heeft veel angsten en spanningen opgeroepen.

Een tekening gemaakt door een gevangene die in Haarendael verbleef

De toegangspoort tot Haarendael

Tentoonstelling

De tentoonstelling is samengesteld door de werkgroep Inrichting Expositie en Archief (IE&A. Voor de expositie werd gebruik gemaakt van materiaal uit de eigen collectie van de gedenkplaats.

Alle objecten, met hun relevante becommentarieerde illustraties, hebben gemeen dat zij de originele bronnen en de authentieke getuigenissen van tijdgenoten van WO II of hun nabestaanden zelf weergeven. Deze getuigenissen worden ondersteund met inleidende teksten, aanvullende notities en achtergrondinformatie en verwijzingen. Tijdens de opendagen van de tentoonstelling is er steeds ruimte om ook uw eigen verhaal naar voren te brengen. Vrijwilligers staan steeds klaar. Graag ontvangen zij u voor een bezichtiging en een kop koffie. Informatie via ceesvanroessel@planet.nl of telefonisch op 0411 621 729 of 0411 622 230

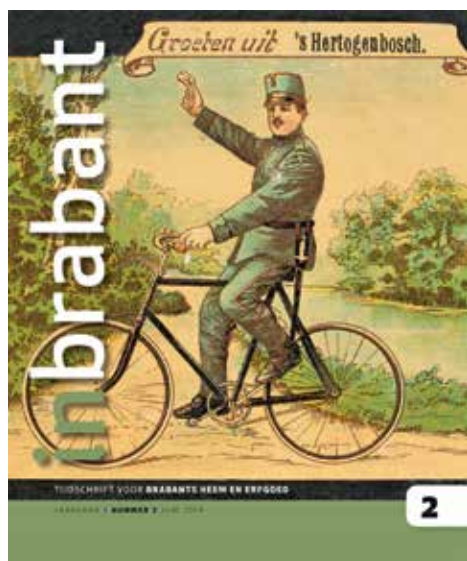
BRABANT EN DE EERSTE WERELDOORLOG

De nieuwe editie van *In Brabant – tijdschrift voor Brabants heem en erfgoed* staat helemaal in het teken van de Eerste Wereldoorlog (1914-1918). Alhoewel Nederland neutraal bleef, maakte Noord-Brabant als grensprovincie zeer direct de gevolgen van deze strijd mee. Dat is onder meer te zien in een beeldverhaal over de Eerste Wereldoorlog, opgebouwd uit prentbriefkaarten uit deze tijd, die zijn verzonden vanuit verschillende plaatsen in Noord-Brabant.

Verder gaat het blad uitgebreid in op het bijzondere zendstation dat tijdens de oorlog werd opgericht op het vrije Belgische grondgebied van Baarle-

Hertog, dit tot ergernis van de Duitsers. Daarnaast bezocht de redactie in Bergen op Zoom een verwoed verzamelaar van 'militaria' van de Eerste Wereldoorlog. Ten slotte laat de rubriek 'Er is meer Brabant dan je denkt!' zien dat er zowaar ook in Brabant tijdens de Eerste Wereldoorlog zwaar werd gevochten, zoals de titel 'Brabant after bombardment' al doet vermoeden. Kortom: ook deze keer ruim tachtig pagina's vol inhoudelijke verdieping en beeldenpracht. Zoals u het van In Brabant gewend bent.

Iedere bij Brabants Heem aangesloten kring ontvangt een gratis exemplaar van In Brabant, het tijdschrift dat Erfgoed Brabant

De cover van het tweede nummer van *In Brabant*

samen met Brabants Heem en de Historische Vereniging Brabant uitgeeft. We hopen dat ook afzonderlijke heemkundigen geïnteresseerd zijn in de Brabantse geschiedenis en willen u daarom graag attenderen op de € 2,50 korting die zij op een regulier abonnement krijgen. Leden van bij Brabants Heem aangesloten kringen betalen voor een hele jaargang In Brabant, 320 pagina's in full colour, dan slechts € 20,-. Dat is maar 6 cent per pagina!

Mocht u geïnteresseerd zijn, stuurt u dan een e-mail naar info@erfgoedbrabant.nl, inbrabant@erfgoedbrabant.nl of belt u tel. 073-6156262.

Mocht u nog enigszins twijfelen maar wel nieuwsgierig zijn, kijk dan gerust het gratis nummer van uw kring in of bezoek de website Thuis in Brabant, waar u in ieder geval het hoofdartikel van deze laatste In Brabant online kunt vinden. (www.thuisinbrabant.nl/collecties/in-brabant).

FAMILIE KORSMIT UIT TILBURG ZOEKT FOTO'S

„Mijn vader, Joop Korsmit, was amateur-fotograaf. In de Tweede Wereldoorlog ging hij vaak met camera naar boeren in de omgeving van Tilburg en maakte daar foto's in ruil voor eten.”

Zo begint een verzoek dat we van Miek Korsmit ontvingen. In september 2002 stond er een dubbele pagina in het Brabants Dagblad met foto's van haar vader en een artikel. Eén van de zussen bleek de foto's overgedragen te hebben aan Ad Wolfs uit Moergestel. Omdat de familie de foto's niet meer heeft, wil Miek Korsmit en met haar nog een zus en enkele broers een kopie van enkele foto's hebben. Zij kunnen de foto's echter niet meer traceren en hen werd verteld dat het materiaal nogmaals is overgedragen. Maar aan wie is niet bekend. Vandaar dat ze hulp zoeken op hun zoektocht naar het beeldmateriaal. Wie duidelijkheid kan verschaffen, kan contact opnemen met Miek Korsmit via e-mail mc.korsmit@planet.nl of telefonisch op 013-4555143 of 06-12215335.

In het Brabants Dagblad van 5 september 2002 verscheen onder de kop: *'Twee foto's voor een ei'* een artikel over Joop Korsmit. Dat artikel was gewijd aan een tentoonstelling die Ad Wolfs in Moergestel hield met de foto's van Korsmit. Joop Korsmit werd in 1909 in Oudenbosch geboren. In 1936 trouwde hij en toen werd hij filiaalhouder van grossierderij en levensmiddelenzaak Alko in de Posstraat in Tilburg.

De tentoonstelling was destijds bedoeld om de namen van de mensen op de foto's te achterhalen, terwijl het Brabants Dagblad vooral geïnteresseerd was in de verhalen achter de foto's. Bij het artikel werd onder meer een kar vol kinderen afgedrukt. Of daar de namen van achterhaald zijn en waar de foto's uiteindelijk gebleven zijn? Misschien kunt u meer duidelijkheid geven?

De familie Noot met op de eerste rij oma Noot en haar man Hendrik Noot met hun drie kinderen: Lien (de moeder van Miek Korsmit), haar zus Bep en broer Joop. De foto werd in de Eerste Wereldoorlog gemaakt, gezien de ingekwartierde militairen die op de foto staan (Collectie Miek Korsmit)

VOORDRAGEN KANDIDATEN KNIPPENBERGPRIJS 2014

Het bestuur van de Stichting Knippenbergprijs roept erfgoedinstellingen en deskundigen op tot het voordragen van kandidaten voor de Knippenbergprijs 2014. Dat kunnen zowel succesvolle projecten zijn, als personen met grote verdiensten op het gebied van het voor dit jaar gekozen thema. De prijs bestaat uit de bronzen Knippenbergpenning en een geldbedrag van € 1000 dat beschikbaar wordt gesteld door de Stichting Brabants Heem.

Deze prijs, een initiatief van de Stichting Brabants Heem, de Leerstoel Cultuur in Brabant aan de Universiteit van Tilburg, de Historische Vereniging Brabant, het Noordbrabants Museum, het Nederlands Centrum voor Volkscultuur en Erfgoed Brabant, werd in 2007 ingesteld voor personen of organisaties die zich verdienstelijk maken op de terreinen waarvoor Drs. Willy Knippenberg (1910-2005) zich gedurende zijn lange leven heeft ingezet: heemkunde, volkskunde, geschiedenis, archeologie, numismatiek, biologie en ecologie.

Om voor de prijs in aanmerking te komen is het een voorwaarde dat de veelzijdigheid van de naamgever van deze prijs ook in de nominatie wordt aangetroffen. Criteria als een vakgrensoverschrijdende aanpak, bovenlokale benadering, gerichtheid op een breed publiek en een educatief karakter wegen dan ook zwaar in de beoordeling.

Om de twee jaar stelt het bestuur vast binnen welke thematiek aanmeldingen kunnen worden ingezonden. Voor 2014 is het thema **Eerste Wereldoorlog en Tweede Wereldoorlog**. Dit jaar is het honderd jaar geleden dat de Eerste Wereldoorlog uitbrak en ook herdenken we dat zeventig jaar terug grote delen van onze provincie werden bevrijd. Bij de inzendingen kan het gaan om personen maar ook om projecten zoals boeken, tentoonstellingen, onderwijsprojecten, kunstprojecten, herdenkingen en websites.

Aanmeldingen kunnen gebeuren door personen die niet zelf bij een project of de activiteiten van een persoon zijn betrokken, maar ook door betrokkenen bij een project of een persoon zelf.

Uitreiking van de Knippenbergprijs in 2012 aan Willem van den Bosch uit Someren. Links voorzitter Henk Hellegers van Brabants Heem

Beeldvorming voor de jury

Het bestuur doet een beroep op relevante instellingen en erfgoed-deskundigen om voor 1 september a.s. succesvolle projecten of personen met grote verdiensten op dit gebied als kandidaten voor de prijs voor te dragen. Een voorwaarde bij projecten is wel dat ze op 30 augustus 2014 zodanig zijn afgerond dat de jury zich een goed beeld kan vormen van de inhoud van het project. Meer informatie over de prijs en de voorwaarden

staat op de website van de Stichting: www.knippenbergpenning.nl.

De voordrachten worden beoordeeld door een jury onder voorzitterschap van Theo Cuijpers. De jury voor dit jaar bestaat verder uit: Jurgen Pigmans, medewerker van Erfgoed Brabant, historicus en eindredacteur van In Brabant, Jan van Oudheusden, provinciaal historicus en auteur van verschillende publicaties over de Tweede Wereldoorlog en nog een derde persoon.

De prijswinnaar wordt bekend gemaakt tijdens een feestelijke bijeenkomst op zaterdag 15 november 2014. Deze uitreiking wordt door het bestuur van de Stichting Knippenbergprijs georganiseerd samen met heemkundekring de Vonder, waaraan de winnaar van 2012 verbonden was en vindt plaats in het Peel- en Klokmuseum in Asten.

Voordrachten van kandidaten kunnen schriftelijk worden ingediend. Een aanmeldingsformulier staat op de website van de Stichting. Voorzitter Arn-

oud-Jan Bijsterveld verzoekt vriendelijk bij aanmelding ook daadwerkelijk deze formulieren te gebruiken. De jury van de Stichting Knippenbergprijs hoopt op veel voordrachten voor de prijs.

WINNAARS BRABANTS DIALECTENFESTIVAL BEKEND

LIESHOUT - De stichting Brabants Dialectenfestival Lieshout hield in het Pinksterweekend het jaarlijkse dialectenfestival. Dit jaar gebeurde dat voor de elfde keer onder grote belangstelling. Op zondag 8 juni werden in het Dorpshuis de dialectpenningen uitgereikt aan de winnaars van de schrijfwedstrijd, verbonden aan het Dialectenfestival.

De jury bestond uit: Frank Finkers (voorzitter), Peter Aarts, Lilian Calame en Nelleke van Vlokhoven. De inzendingen werden onder pseudoniem ingestuurd en beoordeeld, pas daarna werd bekend wie de winnaars waren.

In de categorie dialectverhalen werden 24 inzendingen ingestuurd. Die inzendingen waren van een hoge kwaliteit en de jury had er een hele klui aan.

In deze categorie ging de eerste prijs naar Wim Geets met het verhaal *'Durskes of chickies'* in het dialect van Heesch. (Henk Jansen uit Hilversum). De tweede plaats was voor Marinus de Witte met het verhaal *'t Wotter van ons opa'* in het dialect van Berghem. (Rini Boeyen uit Rosmalen). Op de derde plaats eindigde het verhaal *'n Nei fietske'* van Wammy in het dialect van Boxmeer. (Mientje Wever uit Boxmeer).

In de categorie dialectgedichten namen twintig personen deel. Ook hier moest lang overlegd worden voor de winnaar bekend was.

Winnaar werd het gedicht *'Op dieje plek'* van Geert Wachtman in het Meijerij's. (Hans Lakwijk uit Heeswijk-Dinther). De tweede plaats ging naar *'Saomen'* van Wilhelmina van de Water in het Liessents dialect. (Nelly de Groot uit

Johan Otten uit Lierop, die met het liedje *'Klènne man'* won. (Foto Frans van de Bogaard)

Lieshout), terwijl de derde prijs voor *'Bolivia'* van Abuela, in het dialect van Oss was. (Will Segers uit Oss).

Tenslotte was er de categorie dialectliedjes met negen inzendingen. Hier ging de eerste prijs naar *'Klènne man'* van C. Beuser in het dialect van Assten. (Johan Otten uit Lierop). De tweede prijs was voor *'Kedoo-liedje'* door Hasjel in het Meijerij (Hans Lakwijk uit Heeswijk-Dinther). De derde prijs ging naar *'M'n Zwètsbuukske'* door Wimke Toonen in het dialect van Beek en Donk (Tonny van der Graft uit Beek en Donk).

PATRICK TIMMERMANS ZET ERFGOED ACADEMIE BRABANT IN DE SPOTLIGHTS

's-HERTOGENBOSCH – Tijdens de laatste bijeenkomst van de Raad van Aangeslotenen in april hield Patrick Timmermans, de directeur van Erfgoed Brabant, een inleiding over de Erfgoed Academie Brabant met als doel de Brabantse heemkundigen te enthousiasmeren voor deze nieuwe academie.

„Als er een provincie is in Nederland waar erfgoed in het maatschappelijk leven een grote rol speelt, is het wel Noord-Brabant. Kijk naar al die professionals en amateurs die met veel liefde het Verhaal van Brabant verzamelen, onderzoeken en ontsluiten. Maar ondanks al die energie is het erfgoed-aanbod versnipperd, niet altijd goed vindbaar voor collega's en publiek en niet goed op elkaar aangesloten. Zou het niet fantastisch zijn om die energie beter te bundelen en te richten, zodat nog meer mensen bereikt worden met dit Verhaal van Brabant”, zo begon Patrick zijn betoog. Vandaar die gezamenlijke academie. Hij concludeerde dat er nog steeds versnippering is en dat de kennis beter geborgd moet worden. De komende vier jaar is er 1,4 miljoen euro beschikbaar voor de academie. De opdracht is om kennis op te bouwen, te ontsluiten en over te dragen. Die 'drie o's' zijn essentieel.

Patrick noemde daarbij nieuwe technieken om collecties te verbinden.

Patrick Timmermans tijdens zijn betoog in Oirschot

„Bedenk daarbij dat het Goud van Brabant hier binnen zit”, stak hij de aanwezige heemkundekringen een pluim op de hoed. Hij noemde daarbij Jos Swanenberg, Jurgen Pigmans en Arnoud-Jan Bijsterveld als de mensen die met het veld aan de slag gaan om de Erfgoed Academie Brabant tot een succes te maken.

Wat willen we?

Het programma zet in op vier lijnen. Op de eerste plaats is dat de coördinatie van het erfgoedaanbod. Dat gebeurt via de website waarop aanbod gedeeld en gevonden kan worden. Erfgoed Brabants zal soms ook zelf organiseren, zoals de verhalen van WO I en WO II en ‘Van herdenken naar herinneren’. Het tweede onderdeel is de deskundigheidsbevordering. Dat kan door middel van training, cursussen, vakliteratuur, debatten en symposia. De derde pijler is de ondersteuning in netwerkvorming. Met netwerkbijeenkomsten, erfgoedcafés en de website kunnen goede resultaten bereikt worden. Het laatste onderdeel bestaat uit entameren en verzilveren van wetenschappelijk onderzoek. Daarbij wordt gedacht aan opiniestukken, lezingen en symposia.

Stand van zaken

Patrick Timmermans schetste ook de stand van zaken, waarbij hij eerst de projectorganisatie beschreef en het onderzoek dat eerder werd uitgevoerd. „We wilden eerst wel eens zien of onze aannames klopten. We kregen een respons van 47% van de 223 organisaties die we aanschreven. Daaruit bleek dat het aanbod inderdaad sterk versnipperd is. Opvallend was wel dat 75% aan educatie of kennisuitwisseling doet.”

Verder bleek dat maar 40% van de organisaties die meededen de kennis digitaal aanbiedt, terwijl 23% plannen in die richting heeft. Hier is grote behoefte aan ondersteuning, zeker als het gaat om het interactief maken van het digitale aanbod. In totaal 80% van de organisaties wil het aanbod delen. Bij de heemkundekringen was dat overigens maar 68%.

Geïnteresseerde toehoorders tijdens de presentatie van Patrick Timmermans

Wel is er behoefte aan samenwerking om zaken aan te bieden. Daarbij bleek dat van alle organisaties er 81% samenwerkt met heemkundekringen. Dat zijn dus belangrijke organisaties.

Behoeften

Uit het onderzoek kwamen ook de behoeften naar voren. Zo is er de vraag om aanbod meer centraal aan te bieden. Het toegankelijker maken van de informatie vraagt ook om toolkits, maar ook moet de vraag beantwoord worden waar men mee bezig is, hoe collecties ontsloten kunnen worden en met welk onderzoek men bezig is. Daarvoor is nodig dat er cursussen en trainingen komen. De vraag is trouwens ook hoe jongeren geïnteresseerd kunnen worden in heemkunde. Social media zijn de beste instrumenten en ook daarvoor zou een cursusaanbod voor de kringen moeten komen.

Zaken als een keurmerk, waar zijn de leerstoelen mee bezig, hoe ga ik om met oral history en hoe breng ik bidprentjes 'tot leven', passeerden de revue. Verzamelen, vorsen en vertellen vormen de driehoek met de drie v's.

Patrick kwam met een heel programma voor de komende maanden. Dat omvat symposia, lezingen, een webplatform, debatten en de vraag die vanuit het museum in Etten-Leur kwam om in te spelen op de toekomst van een museum. Dat alles met het doel om krachten te bundelen, beter zichtbaar te worden en zo een factor van belang te worden op het speelveld.

23

Toekomst

In de toekomst wordt het zeker een online academie. Tot eind 2015 is er financiering maar er is nog een lange weg te gaan. Duidelijk is ook dat een stuk educatie er zeker bij gaat horen. Monique de Groot van Erfgoed Brabant gaat voor een groot deel als 'kartrekker' aan de slag.

Aan het eind van de bijeenkomst ging Patrick nog kort in op de Brabant Cloud en de stand van zaken. Er zou een nieuwe versie komen en die moet in het najaar echt gaan draaien.

HOGHE HEEMKUNDIGE ONDERSCHIEDING VOOR COR ROPS EN SPELDEN VOOR VERDIENSTELIJKE BRABANDERS

ROOSENDAAL – Cor Rops van heemkundekring 'De Vrijheijt van Rosendale' heeft op 24 maart uit handen van Brabants Heem voorzitter Henk Hellegers de Brabants Heemmedaille in ontvangst mogen nemen.

Hij kreeg die hoge onderscheiding aan het eind van de jaarvergadering van de kring. Hij ontving die medaille vooral vanwege zijn werkzaamheden op

Henk Hellegers speldt bij Cor Rops de Brabants Heemmedaille op

Piet Schepers wordt gelukgewenst door René Hermans nadat hij het zilveren draaginsigne heeft ontvangen

het gebied van de herleving van de turfhistorie in West-Brabant. Rops was voorzitter van de werkgroep met zeven kringen uit de regio die een expositie, symposium, fietsrouteboek en website maakten voor zowel volwassenen als kinderen. Daarnaast was hij tien jaar lang secretaris van de Roosendaalse vereniging. Hellegers roemde zijn inzet, temeer daar hij in de afgelopen jaren bijna vijftig keer een lezing hield over turf tot ver buiten de regio. Samen met Janny van Geel werd Cor Rops ook nog benoemd tot erelid van de vereniging.

Piet Schepers

Piet Schepers van heemkundekring 'De Vrijheijt van Rosendale' kreeg het zilveren draaginsigne van Brabants Heem uit handen van regiocoördinator René Hermans. Ook Piet was actief op turfgebied en vooral bij het samenstellen van de interactieve website voor het onderwijs. Maar hij fietste ook meerdere keren de routes van het fietsrouteboek na om er zeker van te zijn dat er geen fouten in zaten.

Zelf hield Schepers aan het eind van de bijeenkomst een interactieve lezing over de jeugdige turfsteker Merijntje Moerkens die in de onderwijswebsite als centrale figuur wordt opgevoerd.

Plonie de Jong-Geerts

Tijdens de viering van het 40-jarig jubileum van heemkundekring Die Overdraghe uit Klundert is Plonie de Jong-Geerts onderscheiden met het zilveren draaginsigne van het Brabants Heem. Plonie de Jong was bijna vanaf het begin, 6 maart 1974, betrokken bij de activiteiten van de kring. In de eerste tien jaar hield ze zich vooral bezig

Plonie de Jong-Geerts met het zilveren draaginsigne

met het inrichten van tentoonstellingen en daarbij viel haar creativiteit op. In 1985 werd ze benoemd tot beheerder van de bibliotheek en de oudheidkundige verzameling van de kring. Verder maakte zij zich verdienstelijk bij het inrichten van de verschillende onderkomens van de kring. In 1990 werd Plonie de Jong officieel lid van het bestuur van die Overdraghe, waarna zij de taak van penningmeester op zich nam.

Willem Ardon

Willem Ardon van heemkundige kring Fijnaart en Heiningen kreeg het zilveren draaginsigne vanwege het feit dat hij inmiddels zo'n 19 jaar in het bestuur werkt en zijn bestuursfunctie neer wilde leggen. Hij was vaak te vinden in het streekarchief in Zevenbergen waar hij zoekwerk verrichte voor de vereniging.

Zijn taak van museumbeheerder werd in de loop van de jaren gewijzigd in archivaris.

Rikie Kruijsen en Hein Schoutsen

Op 12 februari kregen Rikie Kruijsen en Hein Schoutsen van de kring 'De Acht Zaligheden' in Eersel uit handen van secretaris Harrie Boot van Brabants Heem het zilveren draaginsigne.

Hein Schoutsen kreeg de zilveren speld ter gelegenheid van zijn 40-jarig lidmaatschap van de kring. Die eer viel ook Rikie Kruijsen te beurt

Hein Schoutsen krijgt van Harrie Boot het zilveren draaginsigne

Harrie Boot reikt het zilveren draaginsigne uit aan Rikie Kruijsen

die al zestig jaar de kring trouw is gebleven. Beide jubilarissen dragen de kring een warm hart toe en zijn in de Eerselse gemeenschap, ieder op eigen terrein, druk doende. Zij waren vooral actief op maatschappelijk vlak, zoals in parochiële werkgroepen en koren.

Van de kring kregen beiden een pen-tekening en een bos bloemen. Voor Rikie had de voorzitter nog een boek

over Vlaamse kunstenaars en dat was voor haar weer een reden om een bezoek aan België te brengen.

UIT DE MEDIA

WEERVISSERS WERKEN OP DE SPEELMANSPLATEN

BERGEN OP ZOOM – Met man en macht hebben de Bergse ansjovissers gewerkt om de weren op de Speelmansplaten te herstellen. Dat gebeurt elk jaar na de winter. Afgelopen winter was de schade gering, maar in jaren waarin het flink vriest en er veel ijs wordt gevormd, is dat anders.

Jonge staken worden dan door het ijs opzij gedrukt en oud hout breekt gewoon af. Dat moet hersteld worden en de weervissers halen uit de bossen in West-Brabant geschikte staken. Met de boot worden die vanaf de Bergsediepsluis naar de platen gebracht en door de vissers, die door het water waden, op hun plaats gezet.

Weervissers aan het werk aan een weer waar ze de ansjovis in vangen

De Stichting Behoud Weervisserij (SBW) verzorgt vaartochten naar de weervisserij. Het bezoek aan de weervisserij is een unieke gelegenheid om deze eeuwenoude vangstmethode op de beroemde Bergse ansjovis mee te maken.

Je vaart als deelnemer in 30 minuten tijd naar één van de twee weren, stapt over op een sloep en gaat voor het fuikgat voor anker. Je ziet van zeer dichtbij hoe de vissers van Van Dort de vangst binnenhalen. De kans bestaat dat buiten gebruikelijke vangst zoals ansjovis, makreel, geep, en panharing er ook een zandhaai of bruinvis in de fuik zit. Na het fo-

togenieke schouwspel van drie kwartier stap je weer over op de grote boot en vaar je terug naar de Bergsediepsluis. Aan boord krijg je uitleg van een deskundige gids van Stichting Bezichtiging Monumenten over de historie en achtergronden van de weervisserij en het verdronken land van Beveland. Ook worden er filmbeelden getoond. De afstand tussen het centrum van Bergen op Zoom en de Bergsediepsluis bedraagt circa twintig kilometer. Een bezoek aan de weervisserij duurt in totaal drie uur, gerekend vanaf afvaart vanuit de Bergsediepsluis.

De vaartochten van SBW kunnen worden geboekt via VVV Brabantse Wal. Meer informatie is te vinden op www.behoudweervisserij.nl.

DEURNEWIKI LOOPT ALS EEN TREIN

DEURNE – Inmiddels is de digitale historische encyclopedie www.DeurneWiki.nl van heemkundekring H.N.Ouwerling vier jaar oud en het aantal bezoekers van de website is opgelopen naar 45.000 bezoekers per maand. Een ongekend succes.

Dat komt er op neer dat per dag zo'n 1.600 mensen op de website informatie zoeken of toevoegen op de site.

Initiatiefnemers Pieter Kooien en Theo Vosmeer zijn blij met deze belangstelling en verklaren die door de klantvriendelijke inrichting van de pagina en de enorme schat aan historische gegevens die inmiddels op de pagina's staan. Die informatie wordt door een kleine groep moderators op waarheidsgelalte getoetst.

De belangstelling voor de site komt niet alleen vanuit Deurne. Niets is minder waar, de bezoekers komen tot ver buiten Deurne. Die zoeken vaak naar informatie over hun geboorte- of woonplaats, over personen en gebeurtenissen uit het verleden, over gebouwen en monumenten.

„Omdat bezoekers zelf de informatie aan kunnen vullen, levert dat weer interessante gegevens en unieke documenten op die wij anders niet zo gemakkelijk op het spoor gekomen zouden zijn. Mensen die verhuisd of geëmigreerd zijn, kunnen heel gemakkelijk via DeurneWiki het historisch archief van Deurne compleet maken”, vertelde Theo Vosmeer aan het Weekblad van Deurne.

Als voorbeeld wordt Koosje Welten genoemd, die in 1952 naar Nieuw-Zeeland emigreerde. Zij schrijft dat ze het eerste slangenmeisje van Circus 't Hoefke was. Dat circus bestond in Deurne van 1947 tot 1957. Zij schreef op de site over het circus, haar familie en aanverwante zaken.

Het succes van de website kent ook een keerzijde, want door het grote aantal bezoekers is de site op de piekuren soms heel traag. Kijk zelf maar eens op de website en misschien is dit ook iets voor andere heemkundekringen in Brabant.

De introductie van DeurneWiki op 11 april 2010

ONDERDUIKERSKAMP DENNENKAMP NAGEBOUWD

LIEROP - In gebied Moorsel in Lierop is het voormalige onderduikerskamp Dennenlust nagebouwd door leden van heemkundekring De Vonder en Gerard Geboers die het boek 'Zij woonden een jaar in een bos – 1 augustus 1943-21 september 1944', schreef. De groep werkte twee weken aan het realiseren van het project.

In het bos in het gebied Moorsel werd in 1943 het onderduikerskamp Dennenlust 1943 gebouwd om onderdak te bieden aan Haagse studenten die tijdens de Tweede Wereldoorlog gezocht werden door Duitsers. Het gebouw werd door de heemkundekring niet opnieuw opgebouwd, maar met houten palen werden de verschillende kamers van het huis bij het voormalige onderduikerskamp gemarkeerd. De keuken is direct te herkennen. „Hier, bij het stenen oventje, was de keuken“, vertelt Gerard Geboers, die een boek schreef over het kamp. „Daarvan is het onderste gedeelte origineel. Eronder ligt een betonnen vloer die gevonden werd tijdens het uitgraven. Dat is mijn trots.“

Het kamp kon gerealiseerd worden dankzij een zelfgemaakte plattegrond die Jan Been, die er destijds ondergedoken zat, maakte. Op basis daarvan is het huis nagebouwd. Er waren twee slaapkamers; één op de benedenverdieping en één op de eerste verdieping. Daarin stonden per kamer acht dubbele bedden. Toen er uiteindelijk zeker veertig onderduikers in het huis waren, werd het zo krap dat er met slaapschema's werd gewerkt.

In het gebied zijn ook andere gebouwen, zoals de voormalige kapel, de gevangenis, de trimbaan, het sportveldje, de wachttorens en zelfs het konijnenhok gemarkeerd. Om het terrein een zo natuurlijk mogelijke uitstraling te geven zijn die plaatsen met hout en zand aangegeven.

Twee weken werd gewerkt om het onderduikerskamp na te bouwen

Er worden nu rondleidingen door het kamp verzorgd. Die rondleiding bij het onderduikerskamp stopt niet in het bos. Ook de boerderij van de familie Berkers in Lierop wordt bezocht. „Hier haalden de onderduikers hun schone was, brood en drinken halen“, weet Gerard Geboers. „Die spullen werden klaargelegd in het kippenhok en 's nachts opgehaald door de onderduikers.“

• Bron: Weekblad van Deurne/Peelbelang, 3 april 2014 (Eveline Lamers)

DE FAAM SLOOT HAAR DEUREN

BREDA – De halve wereld knabbelde op pepermunt, drop, zuurtjes en winegums van De Faam uit Breda. Jaarlijks gingen tachtig miljoen snoepjes naar 152 landen. Eind december sloot de typische Bredase fabriek uit de negentiende eeuw haar poorten.

Daarmee werd 175 jaar geschiedenis gesloten. Het personeel mocht dat jubileum nog meevieren. De Belgische eigenaar Astra Sweets concen-

treerde hierna de snoepproductie in de Turnhoutse vestiging. Duidelijk was toen nog niet of de merknaam 'De Faam' de verhuizing zou overleven.

Ter gelegenheid van het 175-jarig jubileum gaf de directie het personeel een boekje met als titel 'De Faam – 175 jaar suikerwerken' cadeau. Dat boekje werd samengesteld door de Bredase fotograaf Jörgen Janssens. Hij poetste beeldmateriaal uit het bedrijfsarchief digitaal op, haalde foto's uit het Breda's museum en het Stadsarchief en natuurlijk uit zijn eigen collectie.

De Faamfabriek in Breda

Het boekwerkje ter gelegenheid van het 175-jarig jubileum

Historie

Het verhaal van de Faam begint in 1838 als Henricus de Bont zijn banketbakkerij in de Catharinastraat 6 uitbreidt met suikerwerken. Henricus was getrouwd met Catharina van Keulen en zij had een winkel aan de Reigerstraat 6.

Die uitbreiding bracht wel een risico met zich mee, want veel inwoners van Breda konden zich de luxe van het snoepgoed niet permitteren. De

studenten van de KMA aan de overkant van de straat waren echter vaak afkomstig uit welgestelde kringen en die konden zich die luxe wel permitteren. Zodoende kon het koppel in 1851 hun winkel, die toen goed liep, overdragen aan hun zoon Petrus.

Die moderniseerde het suikerwerkfabriekje en maakte zelf een pepermunt-machine. Hij introduceerde ook de merknaam 'Faam'. Die naam was afgeleid van Fama, de godin van roem en roddel. Dankzij de nieuwe machine kon hij ook snoep exporteren.

Op 36-jarige leeftijd stierf Petrus, maar zijn vrouw, Elisabeth van Kakerke zette het bedrijf voort en in 1869 deed de eerste stoommachine zijn intrede. In 1881 was de fabriek zo groot geworden dat die naar de rand van de stad werd verplaatst. In 1912 volgde nog een verplaatsing naar de Liniestraat in Breda waar de fabriek tot eind 2013 gevestigd was.

In 1914 stapte de familie De Bont uit het bedrijf. De Faam ging daarna als bv verder, maar ook

het assortiment werd verbreed. De rolletjes drop en pepermunt deden hun intrede en de zakjes met winegums, zuurtjes en dragees.

In 1947 deed het internationaal bekende logo 'Suikeroompje' zijn intrede. Een ramp was de brand in 1960 die het bedrijf in de as legde, maar na de opbouw begon de bloeitijd in de jaren zestig en zeventig van de twintigste eeuw. Met de internationalisering van de productie kwamen ook de buitenlandse eigenaars. In 1964 werd het bedrijf overgenomen door Geo Basset & Co Ltd uit Sheffield. In 1989 werd Cadbury Schweppes uit Groot-Brittannië eigenaar en in 1999 werd het concern verkocht

aan het Belgische Astra Sweets uit Turnhout. Met de sluiting van het pand in Breda verdween dus 175 jaar suikerwerkgeschiedenis uit de stad.

- Bron: BNDeStem, 5 november 2013 (Leo Nierse)

Het bekende 'Suikeroompje'-logo

De Faam produceerde niet alleen suikerwerken, maar gaf ook boekwerkjes uit als reclamemateriaal

OUDESTEN STATION HELMOND WAS KLEIN

HELMOND – Een thematentoonstelling in het Industrieel Atrium Helmond gaat over het oudste station van Helmond. Aanleiding voor deze tentoonstelling is de huidige vernieuwing van de spoorzone met een nieuw station, fietsenstalling, fiets- loopbrug, spooronderdoorgang en stationsplein. De tentoonstelling is gerealiseerd in samenwerking met modelspoorclub Oost Brabant en is te bezichtigen tot en met eind juli.

Het oudste station van Helmond heeft er van 1864 tot 1987 gestaan. Het was een zogenaamd 'Standaardstation type 4'. Dit type station was bestemd voor

minder grote plaatsen. Het gebouw was hoog en rechthoekig met een puntgevel in het middendeel. De architect van dit type station was K.H. Brederode.

In 1987 werd een nieuw station gebouwd door architect Paul Corbey. Dit station had een dragend skelet. Dit station werd in 2013 gesloopt om plaats te maken voor het nieuwe station.

Op de tentoonstelling is een maquette van het oude station te bewonderen en modellen van diverse treinen die in die periode Helmond aandeden. Op informatieborden en foto's wordt de situatie getoond zoals deze vroeger was. De firma Nedschroef leverde in de twintigste eeuw bouten en moeren voor de Nederlandse Spoorwegen. De geschiedenis van dit bedrijf komt in een film op de expositie aan de orde.

- *Bron: Nieuwsblad-traverse, 23 april 2014*

Het oude station in Helmond tijdens een feestelijke ontvangst

WANDELEN DOOR DE GREBBE IN BERGEN OP ZOOM

BERGEN OP ZOOM – Binnenkort is het waarschijnlijk mogelijk om ondergronds een deel van Bergen op Zoom te bezoeken. Onder leiding van stadsgidsen kan men dan door De Grebbe wandelen.

De wandeling door het riool start in de Gevangenpoortstraat en eindigt achter de Beeldentuin van het Markiezenhof. Onlangs gingen de gidsen van de Stichting Bezichtiging Monumenten met Peter Bogers van de gemeente Bergen op Zoom op stap om de wandeling te maken. Met schuiven is het riool nu dichtgezet en redelijk droog. Pas als het een keer flink regent, is te zien of alles naar behoren werkt. Tot nu toe was het alleen op Monumentendag mogelijk om een bezoek aan De Grebbe te brengen. De wandeling liep dan tot het Beursplein en daar moest rechtsomkeer worden gemaakt. Nu is dat niet meer nodig en kan men er achter de Beeldentuin uit.

De gidsen van SBM staan te trappen om deze nieuwe attractie in Bergen op Zoom aan iedereen te laten zien. Probleem is wel dat er meer-

Wandelen door De Grebbe in Bergen op Zoom wordt straks mogelijk

dere gidsen paraat moeten zijn, want als iemand van de groep onwel wordt, moeten er zowel onder als boven de grond gidsen paraat staan om in te grijpen.

- *Bron: BNDeStem, 26 april 2014 (Jan van de Kastele)*

DEVOTIETEGELS NAAST VOORDEUREN

Devotietegel naast een voordeur

TILBURG – Rond de bevrijding na de Tweede Wereldoorlog verscheen een nieuw fenomeen in het Tilburgse straatbeeld: devotietegels. Maar die tegels zijn ook in veel andere plaatsen te vinden. In Tilburg gaat het om honderden van dat soort tegels die bewaard bleven. Ze zijn toegewijd aan Maria.

In verband met de vijftigste verjaardag van de Kapel Onze Lieve Vrouw ter Nood in het centrum van Tilburg schreef Paul Spapens een boek over de geschiedenis van de Mariaverering in Tilburg. Hij vroeg zich af waarom iemand besloot om zo een tegel te plaatsen en waar ze werden gekocht.

Hélène van Kempen inventariseerde alle devotietegels binnen de Ringbanen. In 193 straten trof ze 463 tegels aan. Zij ontdekte dat Tilburgers de tegels plaatsen om Maria bescherming te vragen tegen het oorlogsgeweld of om haar te bedanken dat een gezin de oorlog goed had doorstaan. Dat zal waarschijnlijk ook in andere plaatsen het geval geweest zijn.

- *Bron: Stadsnieuws, 19 februari 2014*

WATERSCHANS ALS BAKERMAT VAN DE OESTERKWEEK

BERGEN OP ZOOM – Het bedrijf De Meulemeester in Yerseke bestaat 144 jaar. Ter gelegenheid daarvan schreef Gijs Asselbergs een boek over het bedrijf, dat zijn oorsprong in Bergen op Zoom heeft.

In 1870 werden de eerste oesterpercelen in de Oosterschelde bij Bergen op Zoom verpacht.

Het bedrijf van De Meulemeester aan de Waterschans in Bergen op Zoom

Charles de Meulemeester uit die stad hapte meteen toe en samen met meel-fabrikant Jan Kakebeeke en de Goese arts Charles van Renterghem legde hij zich toe op de kunstmatige oesterteelt. Na die 144 jaar (in de oesterteelt telt men in dozijnen!) is het bedrijf nog altijd een grote speler in de markt van schaal- en schelpdierleveranciers.

Gijs Asselbergs vond in de archieven dat De Meulemeester afkomstig was uit een Belgische familie van molenaars, graanhandelaren, bakkers en bierbrouwers. Hij zette het bedrijf op aan de Waterschans in Bergen op Zoom. Een ideale plek voor de oesterputten omdat de stad voldoende arbeidskrachten kon leveren en de aanwezigheid van het spoor het transport vereenvoudigde.

De Meulemeester ging voortvarend aan het werk en in een recordtijd lagen er 500.000 kalkpannen op de bodem van de Oosterschelde waar al snel 12.500.000 jonge oesters op groeien. Voor de oogst waren zo'n honderd werklieden nodig en het bedrijf boerde goed.

Charles de Meulemeester trouwde met Euphrasia van Hasselt, de dochter van de Bergse burgemeester. Ondertussen groeide zijn bedrijf. Samen met andere oesterkwekers vroeg hij in 1881 toestemming voor de aanleg van een telefoonlijn tussen de Waterschans en de kantoren in de stad. Ook internationaal timmerde hij aan de weg. Als voorzitter van het comité dat het gouden priesterjubileum van paus Leo XIII organiseerde stuurde hij vanuit Bergen op Zoom 1.000 oesters naar het Vaticaan. Tot zijn vaste afnemers behoorden ook de broeders in Huijbergen en koningin Emma.

Toen Charles de Meulemeester op 46-jarige leeftijd overleed, was hij inmiddels miljonair!

Gijs Asselbergs ontdekte dat hij tot de rijkste mannen van de stad behoorde, die hoger werd aangeslagen dan zijn schoonvader, de burgemeester!

In 1907 vertrok het bedrijf uit Bergen op Zoom. Dat lag vooral aan de vervuiling van de Oosterschelde. In dat jaar werden mensen ziek na het eten van de oesters. Alle riolen uit de oude binnenstad waterden toen nog af in De Grebbe. Die beek waterde af in de Oosterschelde vlak bij de oesterputten van De Meulemeester. Dat gold ook voor het afvalwater van de suikerfabrieken en er was onvoldoende zoet water om te spuien. De Meulemeester verplaatste het bedrijf daarom naar Yerseke. Het kantoor bleef nog tot 1928 in de stad.

De band van het boek dat Gijs Asselbergs schreef over de firma De Meulemeester

Ondanks dat is er nu nog voldoende in Bergen op Zoom dat herinnert aan de oesterteelt en de familie De Meulemeester. Zo is er de stadvilla aan de Steenbergsestraat waar later het belastingkantoor was gevestigd en de Lourduskerk die deels met geld van de familie werd gebouwd.

- *Bron: BNDeStem, 3 april 2014 (Marc Molenaars)*

EERBETOON AAN OMGEKOMEN LANCASTERBEMANNING

Het monument in Ommel met de zeven namen van de gestorven bemanningsleden

OMMEL – In heel Brabant wordt regelmatig aandacht besteed aan bemanningen van vliegtuigen die tijdens de Tweede Wereldoorlog omkwamen. Op veel plaatsen zijn ook monumentjes opgericht. Zo ook in Ommel.

Daar stortte op 27 april 1944 een Lancaster ND873 neer in het gebied De Berken. De zeven bemanningsleden kwamen om het leven. Het toestel kwam terug van een bombardementsvlucht op Essen in het Ruhrgebied toen het werd neergeschoten

door een Duitse nachtjager. In 2006 werd een gedenksteen gezet op de plaats van de crash. Initiatiefnemers waren Jan Berkers en zijn broers Toon, Embert en Harrie en buurman Martien Klaus.

Op 27 april van dit jaar was het zeventig jaar geleden dat de crash plaatsvond en dat was de reden om dit te herdenken, zoals dit jaar op veel plaatsen herinneringsdiensten plaats zullen vinden. In de omgeving van Asten stortten tijdens de Tweede Wereldoorlog zeven RAF-bommenwerpers neer, waaronder vier Lancasters. Er kwamen 41 van de 48 bemanningsleden om het leven.

- *Bron: Weekblad van Deurne/Peelbelang, 24 april 2014 (Jeroen van Nieuwenhof)*

MET PASEN HET BESTE VLEES OP TAFEL

WOUW – In de weken voor Pasen werd in de vorige eeuw het beste vee op de paasmarkten verhandeld. Veel mensen zegt het fenomeen paasveetentoonstelling weinig of niets meer. In de jaren zestig en zeventig van de vorige eeuw waren er in Nederland echter nog tientallen plaatsen waar een dergelijke tentoonstelling werd gehouden.

In de regio West-Brabant was dat met name in Etten-Leur en Roosendaal,

Het kampioensdier op de paasveetentoonstelling op 24 maart 1961 in Delft. (collectie Karel Schrooyen)

maar ook in 's-Hertogenbosch, Zwolle, Delft en Schagen vonden dergelijke tentoonstellingen plaats. Wegens veeziekten en strenge overheidsmaatregelen werden de tentoonstellingen steeds schaarser en nu is er alleen in Schagen nog zo'n veemarkt in de openlucht.

In een artikel in BNDeStem werd aandacht besteed aan dit stukje nostalgie. Daarin speelde veehandelaar Charles Schrooyen, die

oorspronkelijk uit het Belgische Essen kwam, een grote rol. Hij streek neer in Wouw en mestte daar zelf het beste vee dat duur werd verkocht op de Paasveemarkten. Schrooyen vertrok vanuit Roosendaal met de trein in alle vroegte naar de veemarkten, kocht daar het beste vee dat hij in de loop van de dag weer verhandelde en de allerbeste dieren gingen naar Wouw naar zijn eigen stal. Daar werd het vakkundig afgemest en geborsteld en gepoetst voor ze naar de veemarkt gingen. In de periode tussen 1955 en 1965 behaalde Schrooyen heel wat kampioenstitels en zijn bekendheid bij slagers in Nederland was groot. Ze stonden bijna in de rij om zijn dieren te kopen.

Met dit fenomeen hing ook het 'vlees kijken' samen. Worsten, vleeswaren en stukken vlees werden in de etalages van de slagers gehangen. Met reuzel werden hele sculpturen gemaakt. Dat was op de eerste plaats om het vakmanschap van de slager te tonen, maar zeker ook om de concurrentie de loef af te steken. Zo werd het slagervak in de twintigste eeuw tot een kunst verheven.

„Een heel verschil met de huidige praktijk: met megastallen en massaslachterijen is vlees vooral eenheidsworst geworden”, merkte Karel Schrooyen, de zoon van Charles Schrooyen in het artikel op.

- *Bron: BNDeStem, 19 april 2014 (René Hermans)*

**De volgende Koerier van Brabant Heem
verschijnt in de tweede week van september.
Heeft u kopij voor dat nummer,
mail of stuur die dan voor zondag 24 augustus
naar martel6@hetnet.nl of Martel 6, 4724 GD Wouw.
Zo mogelijk zullen we uw teksten ook op de website
van Brabants Heem plaatsen.**

Belgische vluchtelingen in Bergen op Zoom in 1914

Brabants Heem wil de ondersteunende organisatie zijn voor 127 zelfstandige Brabantse heemkundekringen. De stichting organiseert cursussen en studiedagen, zet netwerken op en geeft adviezen. Dat alles om de deskundigheid van de kringleden te bevorderen op alle terreinen waar dat nodig is. Verder stimuleert Brabants Heem nieuwe initiatieven en onderlinge samenwerking. Brabants Heem: van vrijwilligers voor vrijwilligers.

Parallele artikelen op de website: www.brabantsheem.nl

Uitgave: Brabants Heem, Postbus 1203, 5200BG 's-Hertogenbosch.

Eindredactie: René Hermans

Bijdragen van: Ton van der Straaten, Jan Rossou, Jan Franken en diverse leden van heemkundekringen.

Foto's: René Hermans, Jan van Alphen, Ties Steehouwer, Christ van Rooij, diverse heemkundekringen en archieven.

Ontwerp en Drukwerk: **Koninklijke Drukkerij Em. de Jong**
Baarle-Nassau

Alle rechten voorbehouden. Niets in deze uitgave mag worden verveelvoudigd of openbaar gemaakt, in welke vorm ook. Hetzij elektronisch dan wel mechanisch door fotokopieën, scans of opnamen. Tenzij met voorafgaande toestemming van de uitgever. De uitgever heeft er naar gestreefd om alle copyrights in deze uitgave te regelen. Wie meent alsnog rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht contact op te nemen.